

WYDANIE:
A B

Cena 10 groszy

EXPRESZ ILUSTROWANY

Narodowi socjaliści krzewią w Niemczech kult BISMARCKA, którego jedynym godnym następcą jest, według nich, Hitler.

RIIFER LARSEN, norweg, który podjął nieudaną ekspedycję na biegun północny, został cudem uratowany.

ROK XI.

PIĄTEK, 31-go MARCA 1933 ROKU.

CENA 10 GROSZY.

Nr. 89

OSTRY ATAK OBRONCÓW GORGONOWEJ na ekspertyzę psychologiczną Stasia Zaremby, dokonana przez dr. Zielińskiego Część wczorajszej rozprawy odbyła się przy drzwiach zamkniętych.

Kraków, 29 marca.

Proces Gorgonowej wkroczył w dniu wczorajszym na nowe tory i staje się znów sensacyjny, albowiem decydują się już obecnie losy werdyktu przysięgłych.

Zabrali głos uczeni, po nich nastąpią wysoce ciekawe wyjaśnienia rzeczoznawców policyjnych, którzy uwzględniając sytuację tragicznej nocy brzuchowickiej, opowiadać będą, jak zachowywała się zbrodniarka na miejscu przestępstwa i co wydaje im się prawdopodobne a co nieprawdopodobne w tym stosie po szlak, którymi obciążono Gorgonową.

Na sali sądowej zaczyna panować podniecenie, gdyż rozgrywa się ostatnia stawka. I dlatego ataki obrony na rzeczoznawcę psychologicznego, jakie miały miejsce w dniu wczorajszym, były tak silne, że chwilami niemal dochodziło do scysyj.

Docent dr. Zieliński sam stwierdził bowiem wczoraj, że jego eksperymenty ze Stasiem nie miały charakteru naukowego i, że były przeprowadzone bardzo prostym sposobem, bez uwzględnienia najnowszych zdobyczy nauki, a niektóre wręcz powierzchownie. A obrona usiłowała podkreślić te odpowiedzi lekarza, by wykazać, że w tak poważnej sprawie trzeba było przeprowadzić inaczej badania, by dały one jasny obraz psychiki Stasia Zaremby, na zeznaniach którego wszak oparto całe oskarżenie.

Już wiadomo, że obrona zażąda dodatkowego wezwania w charakterze rzeczoznawcy psychologicznego, wybitnego znawcy duszy dziecięcej, Janusza Korczaka (dr. Goldszmidta).

Na sali sądowej toczyła się poważna dyskusja, ale w tonie wysoce namiętnym i by tę atmosferę nieco oczyścić, w chwili, gdy zaczęto mówić o dojrzałości Stasia Zaremby, przewodniczący nakazał opróżnienie sali i omówienie tej okoliczności przy drzwiach zamkniętych. Wywołało to, rzecz prosta, wielkie poruszenie.

Jak szeroki rozgłos zdobył proces o mord brzuchowicki, świadczy wielkie zainteresowanie się zagranicą tą sprawą. Wczoraj przyjechała do Krakowa i przy była na salę sądową głośna poetka i literatka rumuńska, p. Dusza Czara. — Przybył też specjalny wysłannik światowej agencji prasowej „United Press”, który będzie codziennie przesyłał relacje z procesu do całej prasy europejskiej i amerykańskiej.

Zbliżamy się szybkimi krokami do decydującego rozwiązania. Gorgonowa jest teraz widocznie zmęczona. Już nie reaguje na nic, co się dzieje na sali sądowej. Bardzo blada, z podkrążonymi oczyma, siedzi wpatrując się apatycznie w zeznające osoby.

Polemika stron z rzeczoznawcą prof. Zielińskim

O godz. 10-ej rano przewodniczący otwiera rozprawę. Rozpoczyna się polemika stron z doc. dr. Zielińskim.

Prok. dr. Szypuła: Ja mam tylko jedno pytanie w związku z zapomnia-

Biegły prof. dr. JANKOWSKI ze stopperem w ręku sprawdza czas drogi Gorgonowej z willi w Brzuchowicach do dr. Csall.

nem przez Stasia nazwiska jego ciotki. Jak to można wytłumaczyć?

Biegły: — Zapominanie poszczególnych imion czy nazwisk jest rzeczą na porządku dziennym, nawet u ludzi zupełnie normalnych.

Adw. Ettinger: — Ale nam chodzi o sam stan sprawności psychicznej która dopuszcza takie zapomnienie.

Biegły: — Ja w tem nie widzę nic nienormalnego. To się może zdarzyć każdemu.

Obr.: — A gdy chodzi o nazwisko osoby bliskiej, naprz. ciotki?

Biegły: — To zależy od tego, czy zna ją tak dobrze i długo z nią przebywa.

Obr.: — Ona się nim opiekowała. Staś był u niej przeszło pół roku.

Biegły: — W takim razie może to jeszcze zależeć od sposobu zadania pytania Stasiowi — przy której mieszkał i która się nim opiekowała.

Między adwokatem a biegłym wywiązuje się dyskusja na temat, czy można zapomnieć nazwiska osoby bliskiej. Adw. Ettinger dąży do wykazania, że na to pytanie biegły nie może dać konkretnej odpowiedzi. Docent Zieliński upiera się jednak przy tem, że może odpowiedzieć, że w zapomnieniu niema nic niezwykłego.

Dyskusja, jaka toczy się pomiędzy adw. Ettingerem a doc. Zielińskim ma wysoce naukowy charakter. Widać że

adw. Ettinger dokładnie przestudjował naukę psychologii.

Czy było zmniejszenie t. z. „pogotowia umysłowego“

Prok. dr. Przytułski: — Proszę o głos w sprawie formalnej. Pan obrońca twierdzi, że Staś zapomniał nazwiska swej ciotki, wobec czego proszę o stwierdzenie z protokołu że nie zapomniał tylko zawałał się z odpowiedzią.

Adw. Ettinger: — Zgadzam się. Wobec tego, panie profesorze, czy nie uważa pan, że zawałanie się nad podaniem nazwiska ciotki jest jeszcze dziwniejsze, niż zapomnienie.

Biegły: — Nie, ponieważ to wahanie można uważać za proces przypominania sobie nazwiska.

Obr.: — A czy można odpowiedzieć nazwisko inne, niż właściwe?

Biegły: — Można, ale po wahaniu można sobie właściwe nazwisko przypomnieć.

Sędzia przys. Karaszkievicz: — Czy u chłopca w wieku 16 — 17 lat można mówić o zmniejszeniu się t. zw. „pogotowia umysłowego“?

Biegły: — To jest zależne od stanu psychicznego w danej chwili. W konkretnym wypadku pogotowie myślowe chłopca nie było zahamowane.

Adw. Ettinger: — W takim razie jak nam pan profesor wyjaśni wahania się jego nad odpowiedzią?

Biegły: — Odnoszę wrażenie, że wahanie to było właśnie zmobilizowaniem owego „pogotowia umysłowego“, a zależne było od „pogotowia pamięciowego“, które musiało dłużej pracować.

Obr.: — Czy rozpoznanie nie jest procesem umysłowym?

Biegły: — Nie.

Obr.: — A najwybitniejszy psycholog doby obecnej, prof. Schoner, twierdzi, że właśnie tak.

Biegły: — Nie znam jego pracy. W rozpoznaniu musi odegrać rolę wrażenie intelektualne.

Obr.: — Czy przypadkiem nie uczuciowe?

Biegły: — Nie, intelektualne.

Obr.: — Proszę o zaprotokółowanie tej odpowiedzi.

„Badania były proste, lecz nie prymitywne...“

Adw. dr. Axer: — Pan profesor powiedział wczoraj, że badanie, które przeprowadził, nie stoi na wysokości eksperymentu naukowego. Czy mógłby pan nam to wyjaśnić?

(Dalszy ciąg na str. 2-giej).

Krwawe starcia w Brunświku, podczas rozbijania „Stahlhelmów” przez szturmówki Hitlera. Komisarz narodowo-socialistyczny oskarża „Stahlhelm”, o przygotowywanie akcji kontrrewolucyjnej.

Berlin, 29 marca. W poniedziałek wieczorem policja w Brunświku przy poparciu szturmówek narodowo-socialistycznych ROZBROIŁA ODDZIAŁY POMOCNICZE „STAHLHELMU” I OBSADZIŁA ICH KWATERĘ GŁÓWNA. Kilku przywódców „Stahlhelmu” oraz szereg osób cywilnych, znajdujących się w lokalu tejże organizacji zostało aresztowanych pod zarzutem udziału w przygotowaniu do akcji kontrrewolucyjnej. Ogłoszony przez brunswickiego ministra spraw wewnętrznych narodowego socjalistę Klaggesa komunikat urzędowy wyjaśnia, że w ostatnich dniach stwierdzono masowy akces członków zakazanych organizacji socjal-demokratycznych, komunistycznych i Reichsbaneru do formacji stahlhelmowych.

W poniedziałek przed siedzibą kwatery stahlhelmowców w Brunświku gromadziły się tłumy socjal-demokratów i komunistów, wznoszących okrzyki przeciwko rządowi Hitlera i atakujących czynnie członków organizacji hitlerowskiej.

Oddziały pomocniczej policji stahlhelmowej zachować się miały przytem

spokojnie. Skonfiskowano obfity materiał obciążający.

Berlin, 29 marca. Wiadomość o rozwiązaniu Stahlhelmu w Brunświku wywołała wielkie wrazenie w Berlinie. Seldte, jako przywódca „Stahlhelmu” odbył konferencje z Goeringiem i Frickiem. Wydano komunikat, że wydarzenia w Brunświku mają charakter lokalny i nie wpłyną na dalszą współpracę z narodowymi socjalistami. Koła miarodajne zdecydowane są zlikwidować jaknajprędzej konflikt i zapewnić stałą harmonję między Stahlhelmem a hitlerowcami.

W godzinach popołudniowych Seldte odleciał samolotem do Brunświku. Główna kwatera „Stahlhelmu” energicznie zaprzecza jakoby „Stahlhelm” w Brunświku knuł jakikolwiek zamach. Na tomiast narodowi socjaliści podtrzymują nadal że postępowanie min. Klaggesa sparaliżowało zamach na członków organizacji narodowych przygotowany przez komunistów.

NICZE PADŁY STRZAŁY, 21 OSÓB ZOSTAŁO RANNYCH. Jedna osoba jest ciężko ranna, otrzymałszy postrzał w brzuch, walcząc ze śmiercią. Wszyscy przywódcy „Stahlhelmu” brunswickiego znajdują się w areszcie.

Berlin, 29 marca. Wrew zapewnieniom oficjalnego komunikatu o spokojnym przebiegu wydarzeń w Brunświku, nadchodzą wiadomości, stwierdzające że

W CZASIE OSACZENIA STAHLHELMOWCÓW PRZEZ NARODOWYCH SOCJALISTÓW I ODDZIAŁY POMOCNICZE PADŁY STRZAŁY, 21 OSÓB ZOSTAŁO RANNYCH.

Rozłam w rządzie Hitlera

mogą wywołać wypadki w Brunświku.

Londyn, 29 marca. Dzienniki londyńskie podają obszernie wiadomości o zatargu, jaki wynikł pomiędzy hitlerowcami a stahlhelmowcami w Brunświku.

domości wielkie znaczenie i przewidują konflikt w tonie rządu niemieckiego, który

PRZYSPIESZY ZERWANIE POMIĘDZY HITLEREM A HUGENBERGIEM I SELDTEM.

Zarządzenie o rozwiązaniu Stahlhelmu w Brunświku cofnięte od 1 kwietnia

Berlin, 29 marca (PAT). Przez cały dzień wczorajszy toczyła się w Brunświku konferencja w sprawie likwidacji konfliktu pomiędzy narodowymi socjalistami, a miejscowym Stahlhelmem.

W wyniku wieczornych narad z ministrem Rzeszy Seldtem, będącym równocześnie naczelnym przywódcą Stahlhelmu, wydano komunikat, stwierdzający pełną aprobatę rządu Rzeszy dla zarządzeń wydanych przez brunswickiego ministra spraw wewnętrznych Klaggesa.

Zapowiedziano również wdrożenie postępowania dyscyplinarnego przez kierownictwo Stahlhelmu przeciwko winnym oraz cofnięcie przez ministra Klaggesa zarządzenia rozwiązującego organizację Stahlhelmu na terenie Brunświku, poczynając od 1 kwietnia.

Późnym wieczorem zaczęto wypuszczać aresztowanych 1350 członków Stahlhelmu grupami po 50 osób. Stuarrestowanych przetransportowano do Wolfenbuettel.

15 proc. obniżka pensyj urzędniczych w Stanach Zjednoczonych

Londyn, 29 marca. Prezydent Roosevelt zarządził 15-procentowe obcięcie wszystkich pensyj urzędników państwowych i wojskowych z dniem 1 kwietnia. Zarządzenie to zaoszczędzi państwu rocznie 125 milionów dolarów. W obwieszczeniu swem prezydent Roosevelt utrzymuje, że koszty utrzymania w Stanach Zjednoczonych w stosunku do roku 1928 zmniejszyły się o 21,7 procent.

Zwarty front mocarstw w Genewie

przeciw Włochom i Niemcom, które usiłowały sabotować konferencję rozbrojeniową.

Genewa, 29 marca. W komitecie efektywów konferencji rozbrojeniowej doszło dziś do ostrego starcia między delegatami Włoch i Niemiec z jednej strony a pozostałymi delegatami z drugiej. Komitet zebrał się, aby postanowić czy ma kontynuować swe prace nad złożonym mu kwestjonariuszem czy też odroczyć się, aż do swiat Wielkiej Nocy.

DELEGACI WŁOCH I NIEMIEC WYPOWIEDZIELI SIĘ ZA ODROCZENIE PRAC, motywując to w ten sposób że odroczenie prac pozwoli na przebadanie projektu brytyjskiego.

Właściwą przyczyną stanowiska tych dwóch delegacji jest fakt że komitet zajął się ma obecnie zbadaniem wartości wojskowej Niemiec.

W głosowaniu wniosek odrzucono 11 głosami przeciwko 6. Przeciwno odroczeniu prac głosowali m. innymi delegaci: Wielkiej Brytanji, Francji, Stanów Zjednoczonych, Polski i Małej Ententy.

Po ogłoszeniu wyniku głosowania DELEGACI NIEMIEC I WŁOCH OŚWIADCZYLI ŻE NIE WEZMĄ UDZIAŁU W DALSZEJ DYSKUSJI.

Ta zapowiedź sabotowania dalszych prac komitetu wywołała wielkie poruszenie.

się na odroczenie prac komitetu pod warunkiem że komitet wznówi swe prace do dnia 26 kwietnia to jest jednocześnie z dniem w którym rozpoczyna dyskusję nad planem brytyjskim komisja główna konferencji, i że decyzyja odroczenia obrad zapadnie jednomyślnie.

Delegat Stanów Zjednoczonych oświadczył że NIE MOŻE SIĘ ZGODZIĆ NA TOLEROWANIE METOD OBSTRUKCJI i nie zgadza się na odroczenie.

Delegat Polski gen. Burhard Bukacki przyłączył się do oświadczenia reprezentanta Stanów Zjednoczonych. Wówczas delegat Francji oświadczył, że wycofuje swą propozycję. Posiedzenie zostało przerwane i komitet zbierze się w dniu jutrzejszym.

Deficyt budżetowy w Stanach Zjednoczonych

Londyn, 29 marca. Deficyt kończącego się w dniu 1-ym kwietnia roku budżetowego wynosi 35,823,742 funty szterlingów.

Wliczając w to dokonana dnia 15-go grudnia spłata części długu wobec Stanów Zjednoczonych w sumie 28,958,349 funtów.

Reglamentacja operacji giełdowych w Ameryce

Waszyngton, 29 marca. Jak przewidują, prezydent Roosevelt przedstawi niebawem kongresowi projekt ustawy o reglamentacji operacji giełdowych i emisji papierów wartościowych.

„Austria może prowadzić tylko politykę niemiecką!”

Radjowa mowa wicekanclerza Austrii Winklera

Wiedeń, 29 marca. Wicekanclerz Winkler wygłosił w radjo wiedeńskim mowę, w której powiedział, że Austria jest państwem niemieckim i może prowadzić tylko politykę niemiecką.

— Stałem zawsze na stanowisku — mówił wicekanclerz — że współpraca zagraniczna polityczna lub handlowa nie jest możliwa bez udziału Niemiec.

W myśl tego stanowiska byłem przeciwny utworzeniu związku naddunajskiego lub federacji naddunajskiej. Będziemy starali się usunąć nieporozumienia, które, panują w opinii publicznej Niemiec, co do protokołu lozańskiego i co do pożyczki lozańskiej.

Obawy wielu obywateli austriackich że Austria ulegnie wpływom legitymizycznym, uważam za nieuzasadnione.

Narodowi socjaliści urządzili w Wiedniu demonstrację antyżydowską

Wiedeń, 29 marca. Z okazji procesu o zamach gazowy na dom towarowy Gerngrosso, urządzili narodowi socjaliści wczoraj wieczorem pochód demonstracyjny. W dzielnicy Leopoldstad poturbowano przechodniów o wyglądzie żydowskim. Dwunastu z nich odniosło poważniejsze obrażenia. — Aresztowano 58 osób.

Litwa nie chce czynić udogodnień obywatelom polskim

Kowno, 29 marca. (Telegram własny). (t) Wobec ukazania się w prasie wiadomości o zamierzonych ułatwieniach dla wycieczek polskich, udających się na Litwę, rząd kowieński ogłosił oficjalne oświadczenie, w którym twierdzi, iż żadnych udogodnień nie zamierza czynić obywatelom polskim.

Niezwykły sukces pożyczki wewnętrznej we Francji

Paryż, 29 marca. Subskrypcja pierwszej transzy wewnętrznej pożyczki konsolidacyjnej dała około 5.025.000.000 franków. Jak widać domo rząd przewidywał subskrypcję na 3 miliardy fr. Nieoczekiwana nadwyżka subskrypcji pierwszej transzy w wysokości 2.025.000.000 franków pozwoli zapewne na wstrzymanie emisji drugiej transzy pożyczki.

